

KS' hovedbudskap til statsbudsjettet

KS' hovedbudskap til Stortingets behandling av statsbudsjettet er at det er nødvendig å øke kommuners og fylkeskommuners frie inntekter mer enn regjeringen foreslår. KS har dokumentert at kommuner og fylkeskommuner i år vil mangle rundt 15 milliarder kroner til å finansiere helt grunnleggende tjenester til innbyggerne. Regjeringens budsjettforslag løser ikke denne alvorlige krisen i kommuneøkonomien. Økning av kommunerammen er derfor den viktigste prioriteringen for KS i år.

Større effekt av- og sammenheng mellom tilskudd og virkemidler for å tette kompetansegapet

I dag oppgir 92 prosent av kommunene at det er særlig utfordrende å få tak i nok sykepleiere. Leger, vernepleiere, psykologer og helsefagarbeidere er det et stort og økende behov for i kommunene. Hundrevis av studieplasser for sykepleiere står tomme, og det er behov for flere målrettede tiltak ved utdanningsinstitusjonene for å tilrettelegge for studenter med ulike behov over hele landet. Det må settes av midler til en gjennomgang av ulike virkemidler og tilskuddsordninger med sikte på bedre sammenheng og effekt av disse. Dette gjelder blant annet regjeringens forslag om å tildele 120 mill. til universiteter og høyskoler for å styrke det desentraliserte og fleksible utdanningstilbudet, videreføring av midler til kompetanse- og tjenesteutviklingstilskuddet, lønnstilskudd til utdanning i avansert klinisk sykepleie, og tilskudd til veiledning av studenter og ansatte i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Sistnevnte er særlig viktig når flere studiesteder fjerner karakterkrav på lokale inntak på sykepleierutdanningene.

Kommuner og fylkeskommuner må ha en tydelig plass i det nasjonale forskningssystemet

KS har store forventninger til stortingsmeldingen om forskningssystemet som skal komme våren 2025, og forventer at kommunesektoren får en tydelig plass i forskningssystemet.

Forskningsbasert kunnskap er avgjørende for å kunne håndtere kriser og de store samfunnsutfordringene, og inngår som vesentlig for totalberedskapen. Kommunesektorens helhetlige samfunnsoppdrag og forvaltningsnivå nærmest innbyggerne har særlig gode forutsetninger i dette arbeidet. Politikere og ansatte i kommuner og fylkeskommuner spiller en nøkkelrolle i å omsette ny forskningsbasert kunnskap til forbedret praksis, nye løsninger og framtidsrettede beslutninger. Kommuner og fylkeskommuner må derfor være aktive og selvstendige deltakere i forskningssystemet på politisk, strategisk og operativt nivå for å styrke forskningsinnsatsens effekt og avtrykk. KS savner forslag til lavterskel forsknings- og innovasjonsvirkemidler for å mobilisere umodne aktører og stimulere til regionalt, nasjonalt og internasjonalt forsknings- og innovasjonsarbeid.

Langsiktig og forutsigbar finansiering av Kommunenes samarbeidsarena for forskning (KSF)

Høy endringstakt gjør at kunnskap raskere går ut på dato, og vi trenger ansatte i kommunene med forskningserfaring som gjør kunnskapsbehov om til forskbare problemstillinger og forskning forståelig og tilgjengelig.

KSF er en samarbeidsstruktur mellom kommuner og mellom kommuner, akademia og andre relevante aktører for å samordne kunnskapsbehov, styrke forskningsinnsatsen og spre kunnskapen som finnes. Arbeidet skjer i kommuneklynger med aktive motorkommuner som pådrivere. KS har finansiert pilotering fra 2019. Regjeringen satte av 10 mill. over KD og HOD sitt budsjett for 2024, men tematisk avgrenset til bærekraftige kommunale helse- og omsorgstjenester. Satsingen foreslås videreført i 2025 med til sammen 10,4 mill. KS har ansvaret for å lede arbeidet, og bidrar selv med betydelige midler. Etablering krever langsiktig og forutsigbar finansiering. KS ber om forsterket innsats og risikoavlastende midler til motorkommunene, som er det utøvende leddet i strukturen.

Regjeringen ved KD etablerte i 2024 en egen forsknings- og innovasjonssatsing for bærekraftige helse og omsorgstjenester på til sammen 150 mill. i en samfinansiering med Kreftforeningen og Forskningsrådet. Ved utlysningen kom det inn 113 søknader med en total søknadssum på 2 mrd. 159 kommuner deltar som samarbeidspartnere og 20 prosjekter ledet av kommuner. Den store søkningen fra kommunene til satsingen viser at når staten tar kommunesektoren på alvor, mobiliserer sektoren fordi behovet for kunnskap og forskning er stort. Det er gledelig at satsingen videreføres for 2025, men behovet for midler er mye større og posten må styrkes vesentlig.

Forslag: Stortinget ber regjeringen sikre Kommunenes samarbeidsarena for forskning (KSF) en langsiktig, tilstrekkelig og forutsigbar finansiering. Stortinget ber regjeringen styrke ordningen slik at det også sikres midler til motorkommunene.

Manglende økonomisk kraft bak målrettede samfunnsoppdrag

KS er svært positive til de målrettede samfunnsoppdragene, og mener det gir et godt grunnlag for systematisk samarbeid på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer i møte med komplekse samfunnsutfordringer. KS bidrar aktivt i utformingen av det målrettede samfunnsoppdraget for inkludering av barn og unge i utdanning, arbeid og samfunnsliv. KS er kritiske til at det ikke bevilges midler til helhetlig organisering av det målrettede samfunnsoppdraget. Forskning og innovasjon, som er særlig viktige deler av samfunnsoppdraget må også styrkes. Det må gis en større, langsiktig finansiering av de målrettede samfunnsoppdragene som skal iverksettes i løpet av 2025.

Forslag: KS mener at Stortinget bør øke bevilgningene til målrettet samfunnsoppdrag for 2025.

Flere IKT-utdanningsplasser og styrking av IKT-kompetanse i profesjonsutdanningene

Samfunnet er allerede vesentlig endret grunnet digitale teknologier, og KI-revolusjonen stiller oss overfor nye utfordringer. Behovet for teknologikompetanse er større enn noen gang, også for å redusere sårbarheten den nye sikkerhetssituasjonen innebærer for digitale angrep. Undersøkelsen «IT i praksis» viser at de fleste offentlige virksomheter – både i stat og kommune – har utfordringer med å få rekruttert den IKT-kompetansen de har behov for. Også privat sektor opplever kompetansemangelen som betydelig. Samtidig er digitale teknologier nå del av alle profesjoners hverdag, og behovet for krysskompetanse er derfor også stort. I statsbudsjettet er det foreslått 100 nye IKT-utdanningsplasser. KS mener det er for lite, og ber Stortinget styrke antall utdanningsplasser som del av statsbudsjettet for 2025.

Forslag: Stortinget ber regjeringen intensivere arbeidet med å få teknologi og digitalisering inn som del av alle utdanningsløp. Samtidig må antall studieplasser innen IKT og teknologifag styrkes i årene fremover for å møte veksten i behov for spisskompetanse på området i årene fremover.

Fagskolenes avgjørende rolle for å møte kompetansebehovet i kommunale tjenesteområder

Fagskolene er avgjørende i arbeidet med å tette det økende kompetansebehovet i en rekke kommunale tjenesteområder. KS er derfor svært positive til forslag om 1000 flere studieplasser i fagskolene og forslag om 1,6 mrd. kroner i tilskudd til fagskolene i 2025 - en økning på 12,9 pst. Med en rask økende vekst i denne sektoren, savner KS tiltak som skal sikre flere kvalifiserte fagskolelærere. KS har tidligere spilt inn at fagskoler skal kunne pilotere å gi et PPU-Y tilbud, støttet av fylkeskommunene, uten å ha fått gehør for dette. KS er svært fornøyd med at det foreslås midler til å styrke saksbehandlingen av søknader om akkreditering av fagskoleutdanninger i NOKUT. Dette er avgjørende for at fagskoler skal få det handlingsrommet de trenger for å tilby relevante utdanninger i dialog med arbeidslivet. KS er også veldig positiv til forslag om midler til Norges forskningsråd til forskning på høyere yrkesfaglig utdanning og til fag- og yrkesopplæring.